

Miljöbedömning av detaljplaner

Ann Åkerskog och Lina Tengvar, Samhällsplaneringsenheten

Miljöbedömning av detaljplaner

- EU-direktiven och svensk lagstiftning
- Miljöbedömningsprocessen
- MKB-projekt i detaljplaner
 - Undersökningen
 - Miljökonsekvensbeskrivning
 - Planbeskrivning
- Praxis från MÖD

SMB-direktivet och MKB-direktivet

- Direktiv 2001/42/EG om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan

SMB-direktivet

- Direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt

MKB-direktivet

6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen

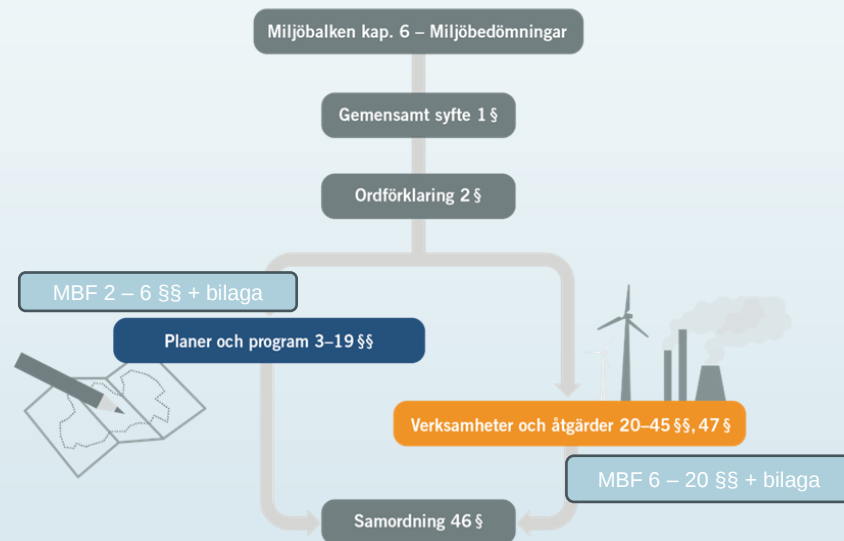
Sverige har införlivat SMB-direktivet och MKB-direktivet i svensk lagstiftning

→ När det gäller miljöbedömning generellt:

- 6 kap. miljöbalken
- Miljöbedömningsförordningen (2017:966)

→ När det gäller detaljplaner:

- Plan- och bygglagen (2010:900)
- Plan- och byggförordning (2011:338)

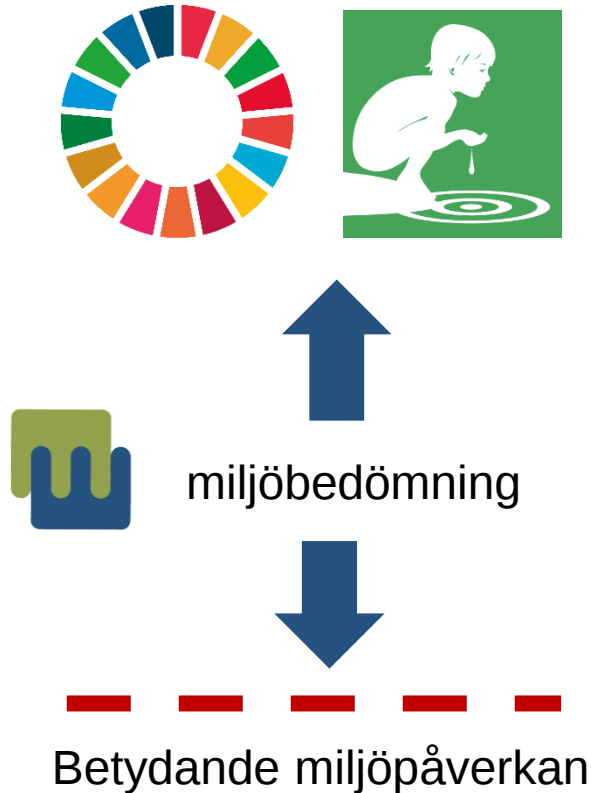

MILJÖBEDÖMNING

Syftet är att integrera miljöaspekter
i planering och beslutsfattande
så att en hållbar utveckling främjas.

Miljöbedömningen som verktyg för att främja hållbar utveckling

- Att kontinuerligt under processen verka för att förbättra förslag så att negativ påverkan minimeras och bidra till att miljömålen och agendamål kan nås
- Att så långt det går säkerställa att golvet är tätt – att ingen betydande miljöpåverkan uppstår

Den strategiska miljöbedömningsprocessen

Undersökning

Undersökningen innebär att myndigheten eller kommunen ska

1. identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras. (6 kap. 6 § miljöbalken)

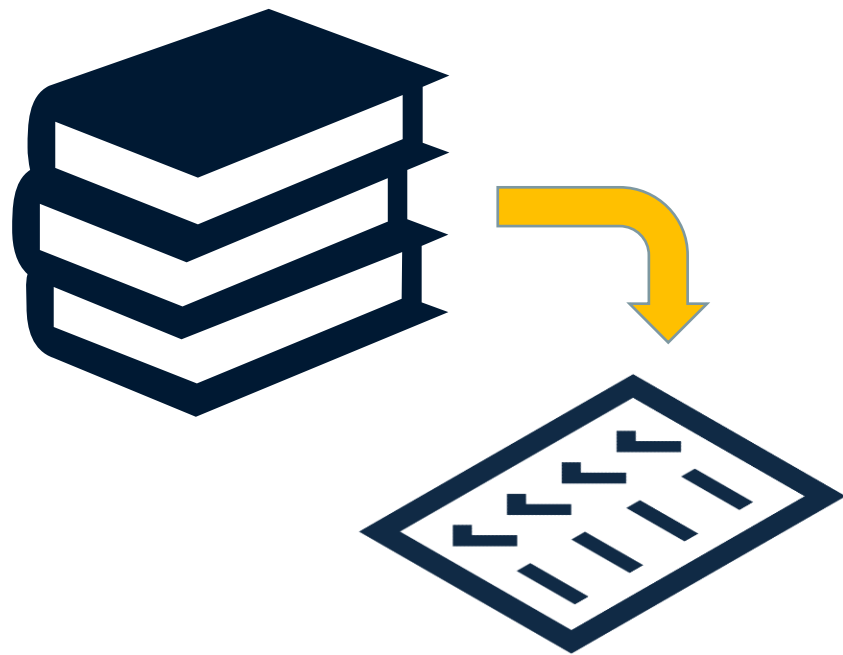
Till stöd för att bedöma betydande miljöpåverkan finns kriterier i 5 § miljöbedömningsförordningen

Avgränsning

Syftet med avgränsningssamrådet är att säkra att:

- fokus i miljökonsekvensbeskrivningen ligger på den betydande miljöpåverkan som planen och dess genomförande kan ge upphov till och
- att detaljeringsgraden är lämplig för den aktuella planen

VAD? TYP AV ÅTGÄRD

VAR? PLATSEN/LANDSKAPET

VEM/VILKA PÅVERKAS?

Identifiera, bedöma och beskriva miljöeffekter

Miljöeffekter

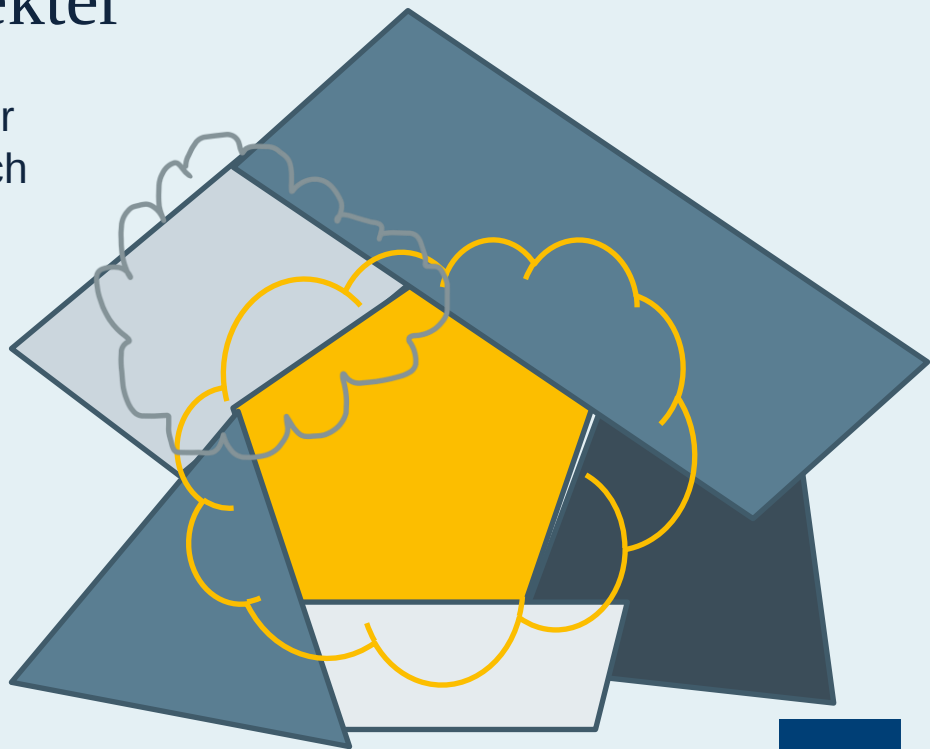
Planen och projektet i sitt sammanhang – att bedöma indirekta och kumulativa effekter

Influensområdet är oftast större än planen eller projektet, både för befintliga och nya planer och projekt.

Vilka planer är antagna inom influensområdet och vad tillåter de? Vilka tillstånd finns i närområdet?

Vilka befintliga miljöproblem påverkar den nya planen och hur påverkar den nya planen sin omgivning?

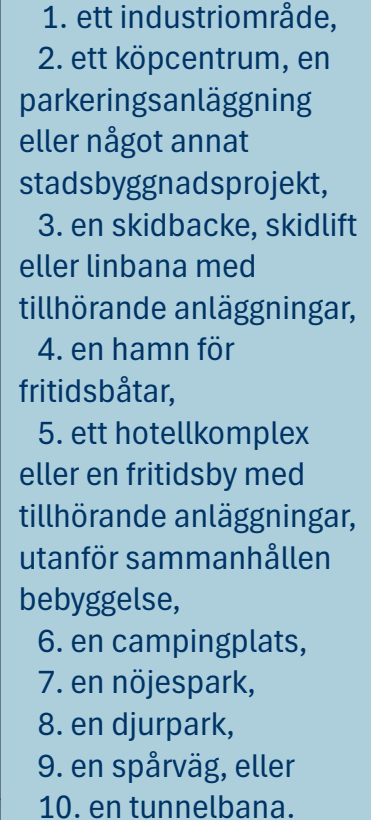
Bedömning av effekter behöver göras både inifrån och ut och utifrån och in.

MKB-projekt i detaljplaner

MKB-projekt i detaljplaner

- Delar av MKB-direktivet är införda i plan- och bygglagen, så kallade MKB-projekt.
- PBL och PBF hänvisar till bestämmelser om specifik miljöbedömning i miljöbalken och MBF.
 - 5 kap. 11 a § PBL och 2 kap. 5 § PBF → 10-13 §§ MBF
 - 4 kap. 34 § PBL → 6 kap. 35 § p 1-7, 36, 37 och 43 §§ MB

-
1. ett industriområde,
 2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat stadsbyggnadsprojekt,
 3. en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
 4. en hamn för fritidsbåtar,
 5. ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
 6. en campingplats,
 7. en nöjespark,
 8. en djurpark,
 9. en spårväg, eller
 10. en tunnelbana.

MILJÖBEDÖMNING FÖR PLANER OCH PROGRAM

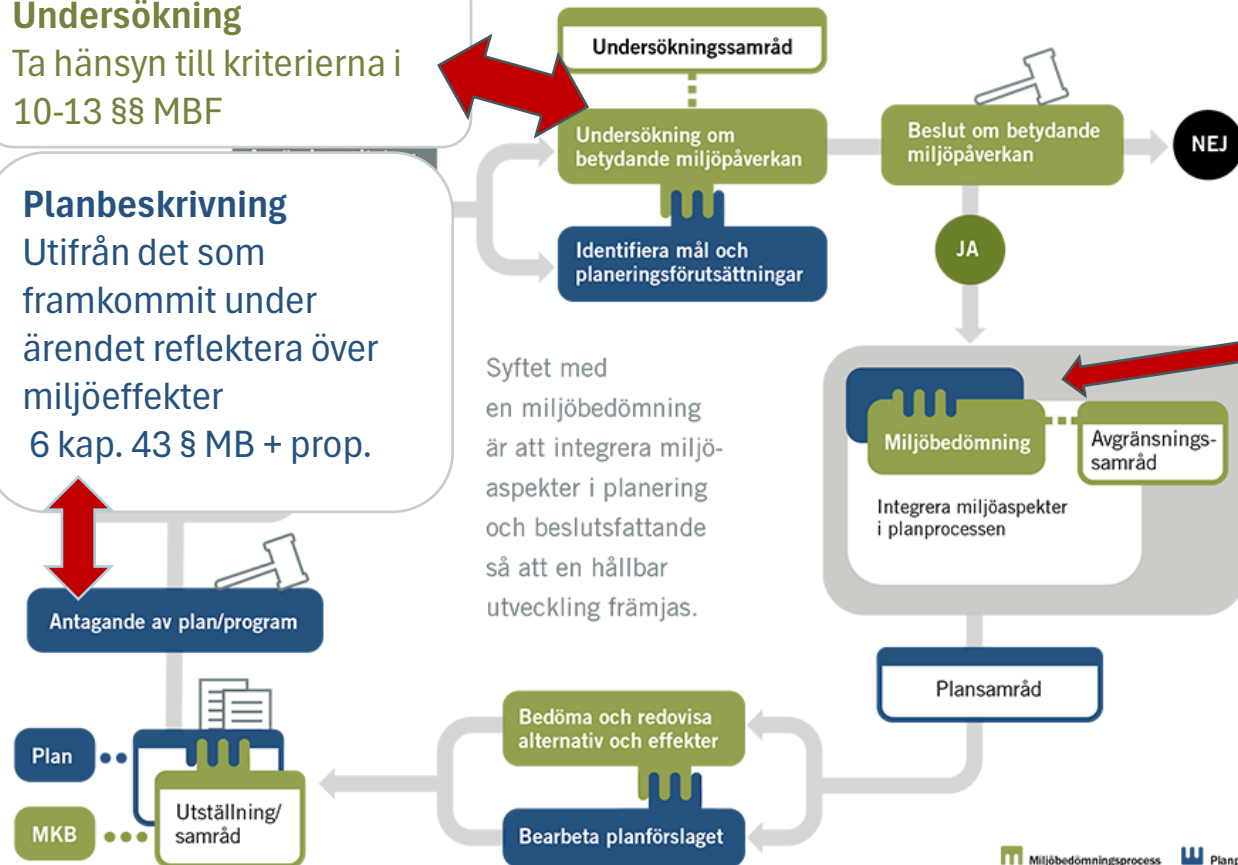
Undersökning

Ta hänsyn till kriterierna i 10-13 §§ MBF

Planbeskrivning

Utifrån det som framkommit under ärendet reflektera över miljöeffekter
6 kap. 43 § MB + prop.

Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

MKB

Miljökonsekvensbeskrivningen även uppfylla krav på specifik miljöbedömning
6 kap. 35 § 1-7, 36 och 37 §§ MB

Undersökningen: kriterier för betydande miljöpåverkan

Kriterier för bedömning av betydande miljöpåverkan i den specifika miljöbedömningen

- 10 § MBF hänvisar till:
 - 11 § verksamheten
 - 12 § lokaliseringen
 - 13 § miljöeffekter

VAD? TYP AV ÅTGÄRD

VAR? PLATSEN/LANDSKAPET

Verksamhetens utmärkande egenskaper

11 § miljöbedömningsförordningen

1. omfattning och utformning,
2. bidrag till kumulativa miljöeffekter
3. användning av mark, jord, vatten, biologisk mångfald, andra naturtillgångar och fysisk miljö i övrigt,
4. avfall och andra förväntade restprodukter,
5. föroreningar och störningar,
6. sannolikheten för allvarliga olyckor, och
7. risker för människors hälsa.

Lokalisering

12 § miljöbedömningsförordningen

1. pågående/tillåten markanvändning,
2. naturresurser i påverkansområdet
3. naturresursernas, naturmiljöns och kulturmiljöns tålighet i påverkansområdet, exempelvis:
 - tätbefolkade områden
 - områden med överskridande(risk) av miljökvalitetsnorm
 - skyddade områden/byggnader enligt 7 kap. MB, 2-4 kap KML, eller PBL, världsarv

Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper - 13 § miljöbedömningsförordningen

1. storlek, utbredning, karaktär, intensitet, komplexitet,
2. sannolikheten, varaktighet, frekvens, hur reversibla de är,
3. hur gränsöverskridande effekterna är,
4. kumulativa verkan tillsammans med effekterna av andra verksamheter
5. möjligheten att begränsa effekterna på ett effektivt sätt.

Hänsyn ska tas till allmänhetens behov av information.

Miljökonsekvensbeskrivning

Uppfylla vissa av miljöbalkens krav på innehåll för specifika miljöbedömningar

Planbeskrivningen – slutförande av miljöbedömningen

6 kap. 43 § miljöbalken

Den som prövar tillståndsfrågan ska, när tillståndsfrågan avgörs, *slutföra miljöbedömningen* genom att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet identifiera, beskriva och göra en *slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna*.

Planbeskrivningen: slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna

- Utgå från miljökonsekvensbeskrivningen
- Och det som framkommit under detaljplaneärendet
- Ta ställning till om det finns anledning att dra andra slutsatser om miljöeffekter än i MKB (prop. 2016/17:200 s. 229)

Praxis från MÖD

MÖD dom den 14 juni 2024 i mål P 2742-23

- Överklagad detaljplan: hotellbyggnad, mindre byggnader och 4-6 övernattningsstugor (totalt 6,8 ha, huvudbyggnad 3 500 kvm, övriga byggnader 800 kvm)
- MÖD bedömde att det rörde sig om ett hotellkomplex enligt 4 kap. 34 § 2 st p 5 PBL.

*”Det framgår inte av vare sig kommunens undersökning eller beslut att kommunen följt kraven i 10–13 §§ MBF. Mark- och miljööverdomstolen bedömer därför att kommunen inte har undersökt och bedömt detaljplanens miljöpåverkan på det sätt som föreskrivs. Det är inte uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet. Kommunens antagandebeslut ska därför **upphävas**.”*

Praxis från MÖD.

MÖD dom den 5 juni 2024 mål P 1151-23

- Överklagad detaljplan: friskvårdsanläggning inklusive hotell och tillhörande annexbyggnader.
- MÖD konstaterade att det rörde sig om ett s.k. MKB-projekt och bedömde att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som kan ställas på den.
- MÖD **fastställde** detaljplanen.

Praxis från MÖD.

Andra domar om MKB-projekt

- MÖD 2016:24
- MÖD 2023:11
- MÖD dom den 22 december 2023 P 11751-22
- MÖD dom den 11 juli 2024 mål P 1715-23

Tack!

Länk till Naturvårdsverkets vägledning på webben:
[Miljöbedömningar enligt kapitel 6 miljöbalken](#)

Naturvårdsverket vägleder om miljöbedömningar enligt kapitel 6 miljöbalken samt miljöbedömningsförordningen (2017:966). Båda började gälla den 1 januari 2018.

VÄGLEDNING

Strategisk miljöbedömning
– miljöbedömning för
planer och program

[Gå till vägledningen ›](#)

VÄGLEDNING

Specifik miljöbedömning –
miljöbedömning för
verksamheter och åtgärder

[Gå till vägledningen ›](#)

NATUR
VÅRDS
VERKET

